

Mocná to zelina (tolije)

seriál

**PŘÍRODA
VALAŠSKA**

Suřanka nebo suřánek, devaterník či samolístek – pod všemi těmito lidovými jmény se skrývá jedna jediná rostlina tolíje bahenní (*Parnassia palustris*). V minulosti byla považována za čarovnou rostlinu. Říkalo se: „Té se i čert bojí“. A o tom je následující pověst, kterou zapsal v roce 1892 Matouš Václavek.

„Jednou uchytil jakousi děvčici čert, a když ji v povětrí už hodný kus nesl, chtěl si odpočinouti a sedl si s ní na louku. Na té louce rostlo mnoho suřanky, ale čert si toho nevšimnul. Když pak chtěl děvčici dále nésti, nemohl se jí nijak uchopiti. I poznal čert, že tu je po jeho moci a právu do dívčiny a hleděl se s ní z toho místa co nejdříve dostat. Nésti ji však už nemohl, musela tedy kráčet podle něho. A suřanka byla tam až do kolen vzrostena a taká pěkná, bujná. Tu praví čert k děvčici: „Zdvihni si kasanku, vleče sa ti po suřanku!“ – A tak to trvalo už chvíli, až děvčici to

bylo divné, co ten čert o suřance stejně tolik mele, „na tož“ utrhla hrstku suřanky a zastrčila si ji za pás, tak si nevědomky od čerta pomohla, opustil ji. Když má tedy člověk u sebe suřanku, tož nemá ani čert do něho moci.“

Pravověrný milovník přírody a její ochránce si jistě v tuto chvíli trhá vlasy, když čte: „...utrhla hrstku suřanky“. Tolíje bahenní totiž patří k silně ohrože-

ným druhům naší květeny.

Roste už jen na několika podmáčečných loukách na Valašsku.

O to cennější je Václavkům zápis pověsti, vždyť uvádí: „Na té louce rostlo mnoho suřanky.“

Čarovná moc této pozoruhodné byliny měla pomoci i při léčbě tak vážného onemocnění, jakým byl „vřed“ či „břed“. Pod tímto označením se skrývala těžká zánětlivá onemocnění. Dnes jsou její léčivé vlastnosti pozapomenuty, dílem i proto, že z přírody vymizela. Nápadná je pouze v době květu od července do září.

Jana Tkáčiková, botanik, Muzeum regionu Valašsko, Valašské Meziříčí